

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола

Відділення економіки та туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Т.А. Ільчук

30.08.2019р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

назва навчальної дисципліни

НАЙМЕНУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ	ГАЛУЗЬ ЗНАТЬ, СПЕЦІАЛЬНІСТЬ, ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ	ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 год.	Галузь знань - 24 Сфера обслуговування Спеціальність - 241 Готельно-ресторанна справа	Обов'язкова
		Мова викладання: українська
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки:
		1-й
		Лекції:
		38
		Практичні, семінарські:
26		
Самостійна робота:		
56		
Вид контролю: Екзамен		

Розробник:

Бриндзя Зіновій Федорович, доктор економічних наук, в. о. завідувача кафедри готельно-ресторанної справи

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____ З. Ф. Бриндзя

ПОГОДЖЕНО:

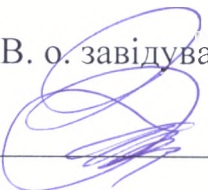
Завідувач відділення економіки та туризму

_____ С. Я. Добровольська

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою готельно-ресторанної справи
протокол № 1 від 29.08.2019р.

В. о. завідувача кафедри

_____ З.Ф. Бриндзя

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Навчальна дисципліна «Економічна теорія» актуальна оскільки досліджує соціально-економічні явища та закони, які керують виробництвом надання послуг на державних та приватних підприємствах сфери обслуговування; розробляє методологічні основи функціонування ринкового механізму виявляючи взаємозв'язки та взаємозалежності процесів мікро- та макроекономіки.

Основними видами навчання є лекції, практичні та індивідуальні заняття. Ці форми дають можливість у повному обсязі вивчити новий матеріал, закріпити його, розвивати практичні навички та здійснювати діагностику якості знань.

Метою вивчення дисципліни є формування фахових компетентностей щодо опанування економічного мислення, розуміння основних економічних законів, методів пізнання економічних явищ та процесів у сфері обслуговування.

Предметом вивчення є економічні відносини, які виникають між людьми у процесі праці, безпосереднього виробництва готельної та ресторанної продукції, а також у сфері надання послуг призначених для задоволення потреб споживача.

Завдання дисципліни полягає у формуванні, розвитку та удосконаленні фахових компетентностей, серед яких:

а) загальні компетентності (ЗК):

- здатність до розуміння соціально-економічних явищ, суспільних процесів і тенденцій науково-технічного прогресу;
- здатність розуміти і опрацювати ідеї, думки на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- здатність шляхом самостійного навчання освоювати нові області, використовуючи здобуті знання;
- здатність застосовувати загальнонауковий методологічний апарат;
- здатність застосовувати фахові та фундаментальні знання у професійній діяльності.

Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен показати такі **програмні результати навчання (ПРН):**

- розуміння та усвідомлення соціально-економічних явищ та суспільно-економічних процесів, тенденцій науково-технічного прогресу;
- розуміння і опрацювання ідеї, думок на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- освоювати нові області, використовуючи здобуті знання;
- уміння застосовувати фахові та фундаментальні знання у професійній діяльності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS– 4	Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа	Обов'язкова (нормативна)
Кількість змістових модулів- 3		Мова викладання: українська
Загальна кількість годин – 120 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки:
Тижневих годин: аудиторних –4год.		1-й
		Лекції:
		38
		Практичні, семінарські:
		26
		Самостійна робота:
56		
	Вид контролю: екзамен	

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	всього	Денна форма навчання			
		у тому числі			с.р.
1	2	л	п	с	
Змістовий модуль 1. Основи економічної теорії					
Тема 1. Вступ до економічної теорії	11	4		2	5
Тема 2. Сучасні економічні системи	12	4		2	6
Тема 3. Форми суспільного виробництва. Товарне виробництво	10	2		2	6
Тема 4. Власність в системі економічних відносин	12	4		2	6
Тема 5. Підприємство в ринкових умовах	11	4		2	5
Разом за змістовим модулем 1.	56	18		10	28
Змістовий модуль 2. Основи макроекономіки					
Тема 6. Структура і класифікація ринків	14	4		4	6
Тема 7. Гроші як економічна категорія товарного господарства	13	4	2	2	5
Тема 8. Національна економіка: цілі та результати	11	4		2	5
Тема 9. Фінансово – кредитна система	12	4		2	6
Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини	14	4		4	6
Разом за змістовим модулем 2.	64	20	2	14	28
Разом:	120	38	2	24	56

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Основи економічної теорії

Тема 1. Вступ до економічної теорії виробництва. Товарне виробництво

Роль економічної теорії. Виникнення та етапи розвитку економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет економічної теорії. Економічна теорія і політична економія: проблеми взаємозв'язку. Закони і категорії економічної теорії. Позитивна і нормативна економічні теорії. Загальні і спеціальні методи наукового дослідження економічних процесів і явищ їх використання. Функції економічної теорії. Економічна теорія і економічна політика. Місце економічної теорії в системі економічних наук.

Тема 2. Сучасні економічні системи

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Суспільний поділ праці і структура продуктивних сил. Господарський механізм. Економічні відносини та їх суб'єкти. Структура економічних відносин. Соціально-економічні відносини. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини. Економічний устрій: сутність і місце в економічній системі. Типи та еволюція економічних систем. Формацийний і загальноцивілізаційний підходи до типізації суспільства.

Тема 3. Форми суспільного

Зміст виробництва. Етапи розвитку виробництва. Розвиток виробництва в Україні. Структура виробництва. Предмети праці, засоби праці, засоби виробництва. Матеріальне й нематеріальне виробництво. Первинне, вторинне, третинне виробництво. Виробничі (економічні) ресурси бо фактори виробництва. Крива виробничих можливостей. Закон спадної продуктивності. Натуральна (традиційна) форма організації виробництва. Сутність і риси натурального господарства та його історичні межі. Товарна форма організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його сутність, ознаки і роль у розвитку суспільства. Суб'єкти і об'єкти товарних відносин. Товарна форма продукту. Товар та його властивості. Суперечності товару. Вартість і ціна: альтернативні теорії. Проста і розвинена форми товарного виробництва. Спільні риси та відмінності. Функціонування товарного господарства та його закони.

Тема 4. Власність в системі економічних відносин

Власність як економічна категорія. Теорії власності. Привласнення і відчуження. Структура власності та її історичні типи, види і форми. Суб'єкти власності: їх еволюція. Об'єкти власності. Розвиток об'єктів власності. Юридична форма власності. Права власності. Власність на засоби виробництва та її вплив на способи поєднання чинників виробництва. Роздержавлення і приватизація

Тема 5. Підприємство в ринкових умовах

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Капітал підприємства. Масштаби підприємства. Кругообіг капіталу і його стадії. Функціональні форми капіталу. Оборот капіталу підприємства. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація. Сутність підприємництва і умови його існування. Види та функції підприємництва. Валовий

дохід, його сутність та структура. Підприємницький дохід. Значення прибутку в розвитку підприємництва. Підприємство та його функції. Види та форми підприємств. Підприємництво. Підприємець та підприємницький дохід.

Змістовий модуль 2. Основи макроекономіки

Тема 6. Структура і класифікація ринків

Суть Сутність і функції ринку. Умови формування і розвитку ринку. Види ринків та їх характеристика. Інфраструктура ринку: її елементи. Механізм ринку. Попит. Закон попиту. Пропозиція. Закон пропозиції. Ринкова рівновага. Товарна біржа, фондова біржа, біржа зайнятості – суть, умови функціонування. Ринок предметів споживання, його функції та соціально-економічне значення. Ринок засобів виробництва. Загальні проблеми формування цін на ресурси. Ринок праці та розподіл трудових ресурсів. Базова конкурентна модель ринку праці. Асиметрія на ринку праці. Економічна природа заробітної плати. Організація оплати праці в Україні. Ринок капіталу та його складові. Інвестиційні блага, інвестиційні кошти та інвестування. Ринок землі. Земельна рента. Ринок нерухомості та його особливості. Оренда та орендна плата. Суть і значення конкуренції. Умови виникнення конкуренції. Конкурентоспроможність. Цінова, нецінова конкуренція. Ринкові види конкуренції. Чиста конкуренція та чиста монополія. Монополістична та олігополістична конкуренції. Крива виробничих можливостей. Закон спадної продуктивності. Розвиток конкуренції в Україні. Конкуренція в ринковій економіці. Функції та форми конкуренції. Конкуренція і моделі ринків. Конкуренція і монополія.

Тема 7. Гроші як економічна категорія товарного господарства

Закономірності виникнення і суть грошей. Виникнення і розвиток грошових відносин. Сутність грошей. Функції грошей. Альтернативні теорії грошей. Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Сталість грошового обігу. Готівкові та безготівкові гроші. Грошові реформи, гроші, ціна та інфляція. Еволюція грошей. Сучасна грошова система. Інфляція. Дефляція. Причини виникнення інфляції. Види інфляції.

Тема 8. Національна економіка: цілі та результати

Національна економіка, її суб'єкти, об'єкти та відносини між ними. Державний бюджет. Джерела доходів та витрати державного процесу. Доходи і витрати домогосподарств, підприємств, держави. Сукупний дохід, сукупні витрати. Державні фінанси. Державний, місцевий бюджети. Циклічність розвитку економіки. Економічний цикл. Депресія, поштовплення, зростання. Зовнішні та внутрішні причини коливання економічних циклів.

Тема 9. Фінансово – кредитна система

Банки: суть та значення. Банківська та поза банківська системи України. Фінансова система. Необхідність і сутність фінансів. Державні фінанси. Фіскальна політика. Способи збалансування державного бюджету. Фіскальні

методи регулювання виробництва. Механізм грошово-кредитного регулювання. Вплив грошово-кредитної політики на рівень суспільного виробництва. Необхідність удосконалення механізму господарювання в Україні.

Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини

Світове господарство: його сутність та структура. Розвинуті країни ринкової економіки. Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародні економічні відносини. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Світогосподарські зв'язки та їх форми. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Сутність і форми міжнародного руху капіталів, його масштаби, динаміка та географія. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародна валютна система, валютні ринки і валютний курс. Міжнародні валютно-фінансові організації. Міжнародна міграція робочої сили. Інші форми міжнародних економічних відносин. Економічна глобалізація: сутність та характерні риси. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності України. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

4. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання,*
- *підсумковий контроль у формі екзамену.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах - спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація - виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень тощо;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- кейс-метод - аналіз конкретних ситуацій, що дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Результати поточного контролю за семестр визначаються як середня з усіх поточних оцінок за 100-бальною шкалою, відображених у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, такі розв'язування практичних завдань.

Оцінки з модульного контролю за 100-бальною шкалою відображаються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи і включаються як окремий заліковий модуль до залікового кредиту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – це форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно і звичайно під керівництвом викладачів. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням.

Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу курсу, його систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної

роботи. ІНДЗ це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, а оцінка включається до залікового кредиту як окремий заліковий модуль.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі усного екзамену, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію тощо.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, а оцінка включається до залікового кредиту як окремий заліковий модуль.

У процесі відповіді виявляються наступні рівні знань:

- високий,
- добрий,
- посередній,
- недостатній.

Високий рівень знань: оцінка в межах від 90 до 100 балів.

Ставиться за повні і правильні відповіді студента на усі запитання. При цьому необхідно, щоб студент умів логічно мислити, вільно використовувати набуті теоретичні знання при аналізі проблем, вірно розв'язує практичні задачі...

Добрий рівень знань оцінюється у межах 75 – 89 балів.

Студент аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування з тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей та похибок у логіці викладу теоретичного матеріалу. Він володіє базовими правовими термінами, поняттями та категоріями з вказаної теми, але самостійно нездатний аналізувати, застосовувати їх в конкретній господарській ситуації, розв'язує практичні задачі з деякими неточностями у розрахунках.

Посередній рівень знань оцінюється в межах 60 – 74 балів.

Студент в основному знає матеріал теми, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань. Відповідаючи на запитання практичного характеру, він виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом, розв'язує практичні задачі без відповідного пояснення та аналізу, опускає одиниці вимірювань.

Недостатній рівень знань оцінюється в межах до 60 балів.

Студент не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє базовими поняттями, термінами, категоріями. Відсутнє логічне та наукове мислення, Практичними навичками не володіє (не розв'язує практичні задачі).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:

За шкалою коле- джу	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (добре)
84-75		C (добре)
67–74	задовільно	D (задовільно)
60-66		E (задовільно)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю по- вторного складання)
0 – 34		F (незадовільнозо- бов'язковимповторним курсом)

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою розраховується як середня у відповідності з ваговими коефіцієнтами, величина яких залежить від значення кожного з контрольних заходів, що проводяться під час вивчення навчальної дисципліни.

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контр.)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4	Підсумкова оцінка
Вагові кое- фіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 * 0,4 + 85 * 0,2 + 90 * 0,1 + 80 * 0,3 = 82$$

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є лекційно-проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології, спрямовані на організацію самоосвіти студента.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, ділові ігри, кейси, розв'язок практичних задач, розгляд господарських ситуацій.

Крім того, така робота повинна бути індивідуалізованою з врахуванням рівня творчих можливостей студента, його навчальних здобутків, інтересів, навчальної активності тощо.

Склад методичного забезпечення дисципліни:

- робоча навчальна програма;
- опорні конспекти лекцій;
- практикум для виконання семінарських занять;
- матеріали тестового контролю з дисципліни;
- завдання для виконання самостійної роботи та індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- засоби поточного та підсумкового контролю (завдання для підсумкових модульних робіт, перелік питань для проведення екзаменаційного контролю).

Навчально-методичне забезпечення розміщено в електронному форматі в навчально-інформаційному середовищі коледжу на базі Moodle з відкритим доступом для студентів.

Інструменти, обладнання та комп'ютерне забезпечення

Електронні енциклопедії, довідники, мультимедійні засоби у вільному доступі в Інтернет, комп'ютерні презентації за темами курсу.

Список рекомендованих джерел:

Основна

1. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 684 с.
2. Горлач М.І., Соколов М.О., Кривов М.І., Лисенко С.Ф. Економічна теорія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 532 с.
3. Касьяненко Л. М. Економічна теорія : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 224 с.
4. Круша П.В., Депутат В.І., Тульчинської С.О. Основи економічної теорії : навч. посіб. Київ : Каравела, 2016. 448 с.
5. Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 456 с.
6. Семененко В.М. Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2019. 426 с.
7. Шевченко Л.С., Гриценко О.А., Марченко О.С. Економічна теорія : навч. посіб. Харків : Право, 2016. 268 с.

Допоміжна

1. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства: навч. посіб. 3-тє вид. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 280 с.
2. Власова Н. О., Краснокутська Н. С., Круглова О. А., Мілаш І. В. Економіка ресторанного господарства: навч. посіб. Харків : Світ Книг, 2019. 389 с.
3. Захарченко В. І., Балахонова О. В., Меркулов М. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Львів : "Магнолія 2006", 2018. 300 с.
4. Ковешніков В. С., Мальська М. П., Роглев Х. Й. Організація готельно-ресторанної справи : навч. посіб. Київ : Кондор-Видавництво, 2015. 752 с.
5. Кулішов В.В. Економічний довідник підприємця : навч. посіб. Львів : "Магнолія 2006", 2019. 162 с.
6. Мацелюх Н.П. Основи економічної науки : навч. посіб. 2-ге вид. допов. і перероб. Київ : Видавничий центр Видавничий центр "Кафедра", 2017. 212 с.

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Веб-сайти наукових установ	
Бібліотека КНУБА	http://library.knuba.edu.ua/
Наукова бібліотека Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара	http://library.dsu.dp.ua/eticet.html
Міністерство освіти і науки України	http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/
Бібліотека навчальної та наукової літератури НАДПСУ	http://lib.nadpsu.edu.ua/?page=/BooksShow/BooksShow7/BooksShow7
Офіційний сайт наукової діяльності Національної академії ім. Я. Мудрого	http://nulau.org.ua/index.php?r=biblio
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbu.gov.ua/
Харківська державна наукова бібліотека	http://korolenko.kharkov.com/
Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/
Наукова бібліотека ім.М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua/
Державна бібліотека України для юнацтва	http://www.4uth.gov.ua/exhibitions_books/netiquette.htm